

CENTER FOR
THE DEFENCE OF
THE INDIVIDUAL

המוקד להגנת הפרט

مركز الدفاع عن الفرد

תאריך :

3.12.2012

בתשובה נא

לציין : 74161

בפקס ובדוא"ל :
02-9703764

לכבוד
סג"ם בר אקוקה
קצין פניות ציבור
לשכת ראש המינהל האזרחי

שלום רב,

הנדון : מניעת מעבר מהמחזיקים בהיתרי שהייה בישראל במחסום מ.פ. שועפאט מכתבנו

מיום 5.8.2012 מכתבכם מיום 10.10.2012

בהמשך למענה מטעמכם למכתבנו שבכותרת (להלן : הפנייה), אשר התקבל במשרדנו ביום 11.10.2012 (להלן : המענה), הריני לשוב ולפנות אליך בנדון.

1. הפנייה עסקה, כידוע, בתושבי הגדה המערבית המצויים בהליכי איחוד משפחות עם בני זוגם או ילדיהם מירושלים (להלן : המוזמנים), ומתגוררים עימם בשכונות העיר ירושלים המצויות בסמוך למחסום מחנה הפליטים שועפאט (להלן : מ.פ. שועפאט) בתחומה המוניציפאלי של העיר, אך בצידה המזרחי של חומת ההפרדה.
2. ברם, וכפי שיפורט להלן בהרחבה, לא זו בלבד שתשובתכם מתחמקת ממתן מענה ממשי והולם למצוקתם הקשה והכנה של המוזמנים שבשםם נעשתה הפנייה, אלא שהיא אף אינה מתייחסת באופן ענייני לאף אחת מן הטענות שהועלו בפניכם במסגרת פנייתנו. לפיכך, ובתקווה כי עדיין ניתן לייתר פנייה בעניין לערכאות, אנו שבים ופונים אליכם היום בעניין.

עניינם של מוזמנים בהליך איחוד משפחות שונה בתכלית מעניינם של כלל בעלי ההיתרים

3. בפתח המענה הנכם מפרטים את הרקע להקמת החומה ובכללה הקמת מחסום שועפאט, כמו גם הרציונאל העומד, לכאורה, בבסיסה של מניעת המעבר במחסום שועפאט מכלל תושבי הגדה המערבית בעלי ההיתרים. אלא שבניגוד לרושם העז העולה מהמענה, כי האוכלוסייה של מחזיקי היתרים עשויה מקשה אחת, הרי שאוכלוסיית המוזמנים בשמה נעשתה הפנייה היא קבוצה ייחודית, אשר עניינה שונה במהותו מעניינם של כלל מחזיקי ההיתרים, ותושבי הגדה המערבית.
4. נדגיש כי הפנייה אליכם נעשתה אך ורק בעניינם של מוזמנים שבקשתם לאיחוד משפחות אושרה לאחר שעניינם נבחן על ידי גורמי הביטחון ומשרד הפנים בחינה ממושכת ומדוקדקת ביותר והמתגוררים בתחומי ישראל. נדגיש כמו כן כי מדובר בבחינה מתמשכת, בה צריכים המוזמנים ובני משפחתם לעמוד במבחן פעם אחר פעם לצורך

חידוש ההיתר. היתרי השהייה שבידי אותם מוזמנים אמורים לאפשר להם להתגורר בישראל ולנוע בה בחופשיות.

5. לא זו אף זו, בהודעה מקדמית של המדינה לבית המשפט שניתנה לבית המשפט ביום 6.11.2012, במסגרת ההליך בבג"ץ 6615/11 סלהב נ' שר הפנים (להלן: עניין סלהב), הודיעה המדינה כי משנת 2013 ואילך ישמשו היתרי השהייה שבידי אותה קבוצת מוזמנים ייחודית אף היתרי עבודה בישראל. הנה כי כן, בתגובתה המקדמית לבית המשפט בעניין סלהב, מודה המדינה כי עניינם של המוזמנים במסגרת הליך איחוד משפחות, אכן שונה בתכלית מכלל בעלי ההיתרים. מטעם זה, בשונה מכלל ההיתרים האחרים, הודיעה המדינה לבית המשפט כי אכן מקובל עליה כי ההיתר שבידם יקנה להם אפשרות ממשית להמשיך ולקיים עם בני משפחתם את התא המשפחתי בישראל, על כל המשתמע מכך.

העתק תגובת המדינה מיום 6.11.2012 מצ"ב ומסומן א.

6. מלבד הזכות לתעסוקה וכפי שהודגש בפנייה, לא ניתן לדבר על אפשרות אמיתית לקיומו של תא משפחתי בישראל ללא היתר שהייה וזכות לחופש תנועה מלא למוזמן, יחד עם בני משפחתו. חופש תנועה מלא משמעותו, בין השאר, כי מהמוזמנים המתגוררים בתחומה המוניציפאלי של העיר ירושלים - בתחומי מדינת ישראל - לא יימנע השימוש במחסום הקרוב לביתם, הלא הוא מחסום שועפאט. זאת אף אם הדבר משמעו בידוק בטחוני הכרוך בסידורים לוגיסטיים וטכנולוגיים, כאמור במענה.

7. לפיכך, והואיל ונראה כי אין מחלוקת באשר לייחודיותה של אוכלוסיית המוזמנים המתגוררים בישראל במסגרת הליך האחמ"ש, ועל כן אין בין בעלי ההיתרים האחרים אוכלוסייה נוספת שמגוריה, תנועתה ותעסוקתה בישראל אושרו באופן כל כך גורף, אנו שבים על דרישתנו, כי יתאפשר למוזמנים אף לעשות שימוש במחסום שועפאט. כמו כן ובמידה ויידרש, אנו עומדים על כך כי ייערכו במחסום שועפאט ההכנות והשינויים המתחייבים העולים מהמענה. זאת על מנת שאותם מוזמנים שזכו לקבל את האישור המיוחל לידיהם, יוכלו באמת ובתמים לנוע בחופשיות בתוך העיר ולהשתמש, כמו בני משפחתם, גם במחסום שועפאט, הסמוך לביתם, בדרכם לחלקים אחרים של העיר המצויים מצידה האחר של חומת הפרדה.

טעמים טכניים ולוגיסטיים אינם מצדיקים פגיעה כה קשה בזכות המוזמנים לחופש תנועה

8. לעניין ההכנות הלוגיסטיות והשינויים הנדרשים לטעמכם, על מנת להפוך את מחסום שועפאט לשמיש עבור אוכלוסיית המוזמנים שבשםם נעשתה הפנייה, נבקש להבהיר נקודה נוספת.

9. מסעיפים 2-3 ו-8 למענה עולה כי מחסום שועפאט אינו כלול בנקודות המעבר שהוקצו למעבר תושבי הגדה המערבית הרשומים במרשם האוכלוסין הפלסטיני ומשכך, אף לא פרוסים בו האמצעים הטכנולוגיים הדרושים לזיהוי העוברים במחסום ויודוא מקום מגוריהם. לפיכך, לשיטתכם, מעבר כלל מחזיקי ההיתרים, ובכללם המוזמנים שבשםם נעשתה הפנייה, אינו אפשרי מטעמים טכניים ולוגיסטיים ואף אינו נדרש.

10. ברם, גם טענתכם זו בדבר קשיים טכניים, לוגיסטיים, כספיים ועוד כיו"ב אינה מחזיקה מים. לעניין זה נבקש להפנותכם לפסק דינו של בית משפט העליון. בבג"ץ 4541/94 מילר נ'

שר הביטחון (פורסם בנבו), שעסק, כמו במקרה שלפנינו, בפגיעה בזכות יסוד. שם היה מדובר בעותרת שביקשה להצטרף לקורס טיס בצבא והעניין נמנע ממנה בהיותה אשה. בין השאר טענה המדינה, כי יש להתנגד לתביעת העותרת משיקולים לוגיסטיים, תיכנוניים ותקציביים הכרוכים בקליטת נשים לקורס הטיס. בדחותו את הטענה מצטט בית המשפט מדברי נשיא בית משפט העליון בדימוס הש' אהרון ברק וקובע, כי אין לתת לשיקולים שכאלו משקל גדול אם בכלל.

הרטוריקה של זכויות אדם צריכה להיות מכוסה במציאות המעמידה זכויות אלו בראש סולם העדיפויות הלאומי. הגנה על זכויות אדם עולה כסף, וחברה המכבדת זכויות אדם צריכה להיות נכונה לשאת במעמסה הכספית.

(שם, סעיף 19).

11. הנה כי כן, לטענות המועלות בתשובתכם באשר לקשיים טכניים, לוגיסטיים וכספיים, הכרוכים לטענתכם בהשמשת מחסום מ.פ. שועפאט עבור המוזמנים שבעניינם נעשתה הפנייה - האנוסים במצב הנוכחי שנכפה עליהם, לבחור מידי יום ביומו בין פרידה כפויה של איש מעל אשתו והורה מעל ילדו לבין נסיעה משותפת בת שעה ויותר, על מנת להגיע לצידו השני של מחסום מ.פ. שועפאט - אין מקום. מדובר בפגיעה ישירה וקשה בחופש התנועה של אותם מוזמנים ובני משפחותיהם וטענות כגון דא מוטב היה להן שלא יישמעו. באם אכן קיים צורך, כפי שנטען במענה, להוספת אמצעים טכנולוגיים שיסייעו לגורמים במחסום ל"אשש את אמיתות טענות המוזמנים", הרי שמחובתכם לדאוג לכך כי המחסום אכן יצוייד באותם אמצעים וכי השינויים הנדרשים ייעשו במסגרת זמנים סבירה וקבועה מראש. על כל פנים, אין בטענותיכם בעניין בכדי להצדיק המשך פגיעה כה קשה במוזמנים כה רבים המתגוררים בישראל בידיעת הרשויות וברשותן.

פרטי המוזמנים מצויים וידועים לרשויות

12. טענה אחרת המועלית על ידכם במענה, היא כי למתן היתר למוזמנים שבשםם נעשתה הפנייה ישנן לכאורה השלכות רוחב על התרת השימוש במעבר במחסום שועפאט הנוגעות לכלל בעלי ההיתרים. נבקש להדגיש כי אף בטענה זו אין ממש. המוזמנים, כאמור לעיל, מהווים אוכלוסייה ייחודית בנוף כלל מחזיקי ההיתרים ולכן החשש להשלכות רוחב אף אינו קיים ויש לאפשר לאותם מוזמנים לעבור במחסום הסמוך למקום מגוריהם.

13. טענה נוספת במענה אליה נבקש להתייחס, היא טענתכם כי בידי הגורמים במחסום אין

כל אפשרות לבדוק את אמיתות טענות המוזמנים באשר למגורים בשכונות הסמוכות למחסום. לעניין זה ראשית נבקש להדגיש כי אין בטענה זו בכדי לפטור את אותם גורמים מכיבוד זכות המוזמנים ובני משפחתם לחופש תנועה. זכותם זו כוללת את מתן האפשרות להשתמש במחסום זה הסמוך לביתם. זאת ועוד, מתוקף הנסיבות והיקף הבדיקות שנערכות למוזמנים שבקשתם אושרה, הן עובר לאישור הבקשה והן לאחריו, במהלך ההליך, הרי בידי הרשויות הישראליות ובכללן כוחות הביטחון, מצויים ממילא כל הפרטים העדכניים הנוגעים לעניינם של כל אחד ואחת מאותם מוזמנים ובני משפחותיהם, ובכלל זה, כתובת מגוריהם. לפיכך, תמוהה בלשון המעטה הטענה כי אין באפשרות הגורמים במחסום לבדוק את אמיתות דברי מוזמנים ומסמכיהם. סירובכם לאפשר למוזמנים ששהותם בישראל כבר אושרה על ידי כל הרשויות הנוגעות בדבר, ובפרט משרד הפנים וגורמי הביטחון, לעשות שימוש במחסום הסמוך לביתם בדרכם לחלקים אחרים בעיר, הינו כאמור בפנייה בבחינת התעללות של ממש באותן משפחות שסדר יומן נפגע קשות כתוצאה מסירוב זה.

14. לסיכום נבקש לציין את סעיפים 4-7 בתשובתכם, העוסקים בחריג הבודד שקיים לטענתכם עבור תושבי הכפר ענתא, הרשומים במרשם האוכלוסין הפלסטיני ומחזיקים בידיהם היתרים מתאימים, לעומת אורך הזמן הכרוך בנסיעה אותה אנוסים המוזמנים בשמם נעשתה הפנייה לעשות ממחנה הפליטים למחסומים קלנדיה ומחסום הזיתים בהתאמה.

15. לעניין החריג המופיע במענה בעניינם של תושבי הכפר ענתא, הרי שמעבר לשאלה מדוע דמם של מוזמנים, תושבי שכונות העיר הסמוכות למחסום מ.פ. שועפאט והמצויים בעיצומו של הליך איחוד משפחות ושמקום מגוריהם פעמים סמוך אף יותר למחסום, סמוק בעיניכם פחות מדמם של תושבי ענתא - ובכללם אף אלו שאינם מצויים בהליך איחוד משפחות - הרי שמדובר בדברים תמוהים ובבחינת טוענו בחיטין והודה לו בשעורף. זאת הואיל ובעוד שהפנייה אליכם עסקה בעניינה של אוכלוסייה ייחודית, המצויה בעבר ובהווה תחת עיניהן הבוחנות של הרשויות ובכללן כוחות הביטחון השונים, ומתגוררת בנוסף בתחום המוניציפאלי של העיר ובסמיכות למחסום, הרי שהחריג המובא על ידכם עוסק בכלל מחזיקי ההיתרים המתגוררים בשכונה מרוחקת יותר, שחלקם כלל לא תושבי העיר. במילים אחרות, לחריג המובא על ידכם במענה אין דבר וחצי דבר עם העניין בשמו נעשתה הפנייה אליכם.

16. עניין אחרון שאליו נבקש להתייחס לסיכום טענותינו במכתב זה, הוא החישוב התמוה שנעשה על ידכם סביב הזמן הכרוך בנסיעה שנכפית על מוזמנים תושבי מחנה הפליטים והשכונות הסמוכות בעיר, המעוניינים לעבור לשכונות המצויות בצידה האחר של החומה, ממחנה הפליטים שועפאט למחסומים המרוחקים ממנו, בקלנדיה, מעבר הזיתים ומעבר רחל.

17. מעבר לעובדה כי חישוב זה אינו כולל פקקים רבים המשתרכים במקום לא אחת, הרי שחישוב זה אף אינו כולל את זמן המעבר במחסום עצמו כמו גם הנסיעה חזרה לכיוון

מחנה הפליטים שועפאט, מצידה המערבי של החומה. לפיכך, ובניגוד לתמונה האידיאלית שהנכם מנסים להעלות, מדובר במקרה הטוב בנסיעה בת שעה. במידה וקיימת תנועה כבדה בדרך למחסום, או מצידו האחר בדרך לכיוון מחסום שועפאט מצידה המערבי של החומה או תנועת אנשים כבדה במחסומים המרוחקים, תתארך הנסיעה לצידה האחר של החומה אף יותר.

18. הנה כי כן, המענה שניתן לפנייה התחמק ממתן מענה של ממש לאוכלוסיית המוזמנים שבשמה נעשתה הפנייה. גם בטענות שהועלו במענה אין, כאמור, כל ממש. פרטי אוכלוסייה זו ברורים וידועים ולטענות לוגיסטיות תכנוניות אין מקום כאשר מדובר בפגיעה כה קשה בזכויות היסוד של המוזמנים ובני משפחותיהם. אנו שבים וקובעים כי סירובכם לאפשר למוזמנים ששהותם בישראל אושרה על ידי כל הרשויות הנוגעות בדבר, ובפרט משרד הפנים וגורמי הביטחון, לעשות שימוש במחסום הסמוך לביתם בדרכם לחלקים אחרים בעיר, הינו בבחינת התעללות של ממש באותן משפחות שסדר יומן נפגע קשות כתוצאה מסירוב זה.

19. נוכח האמור לעיל, אנו שוקלים כיום את צעדינו. בניסיון אחרון להימנע מפנייה לערכאות, אנו שבים ומבקשים כי תפעלו להבטיח כי מעתה ואילך מוזמנים המתגוררים בשכונות המצויות בתחומי ישראל יוכלו לעשות שימוש במחסום הסמוך לביתם.

20. להתייחסותך המהירה והעניינית אודה,

בכבוד רב,

בנימין אחסתרובה, עו"ד

העתקים:

תא"ל מוטי אלמוז, ראש
המנה"ז אל"ם דורון בן
ברק, יועמ"ש גדמ"ע
גב' חגית ויס, מנהלת לשכה אזורית רשות האוכלוסין, ירושלים המזרחית